

มารู้จักป่าชายเลน กันก่อน...

ป่าชายเลน หรือ ป่าโกงกาง คือเป็นกลุ่มสังคมพืชซึ่งขึ้นอยู่ในเขตน้ำล่งต่ำสุดและน้ำขึ้นสูงสุด บริเวณชายฝั่งทะเล ปากแม่น้ำหรืออ่าว อีกความหมายหนึ่ง หมายถึง สังคมพืชที่ประกอบด้วยพันธุ์ไม้หลายชนิดหลายตระกูล และเป็นพวกที่มี ใบเขียวตลอดปี (evergreen species) ซึ่งมีลักษณะทางสรีรวิทยาและความต้องการสิ่งแวดล้อมที่คล้ายกัน ซึ่งส่วนใหญ่ ประกอบด้วยพันธุ์ไม้สกุลโกงกาง (Rhizophora) เป็นไม้สำคัญและมีไม้ตระกูลอื่นบ้าง

ได้มีการค้นพบป่าประเภทนี้มาตั้งแต่ เมื่อโคลัมบัส (Columbus) เดินทางมาบริเวณชายฝั่งตะวันตกของเกาะคิวบา ต่อมา Sir Walter Raleigh (๑๕๙๔) ได้พบป่าชนิดเดียวกันนี้ที่บริเวณปากแม่น้ำใน ประเทศตรินิแดด (Trinidad) และ กิอานา (Guiana) บริเวณที่พบป่าชายเลนโดยทั่วไป คือตามชายฝั่ง ทะเล บริเวณปากน้ำ อ่าว ทะเลสาบ และเกาะ ซึ่งเป็นบริเวณที่น้ำทะเลท่วมถึงของประเทศ ในแถบโซนร้อน (tropical region) ส่วนเขตเหนือหรือใต้โซนร้อน (sub-tropical region) จะพบป่าชายเลนอยู่บ้างแต่ไม่มาก โดยพื้นที่ที่พบป่าชายเลนเช่นใน

กลุ่มประเทศของภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะในประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย พม่า และไทย เป็นต้น

สำหรับพื้นที่ป่าชายเลนของโลกทั้งหมดมีประมาณ ๑๑๓,๔๒๘,๐๘๙ ไร่ อยู่ใน เขตร้อน ๓ เขตใหญ่ คือ เขตร้อนแถบเอเชียพื้นที่ประมาณ ๕๒,๕๕๙,๓๓๙ ไร่ หรือร้อยละ ๔๖.๔ ของป่าชายเลนทั้งหมด โดยประเทศอินโดนีเซีย มีป่าชายเลนมากที่สุด ถึง ๒๖,๕๖๘,๘๑๘ ไร่ สำหรับในเขตร้อนอเมริกามีพื้นที่ป่าชายเลนทั้งหมดประมาณ ๓๙,๖๐๖,๒๕๐ ไร่ หรือร้อยละ ๓๕.๙ ของพื้นที่ป่าชายเลนทั้งหมด ในเขตร้อนอเมริกาประเทศที่มีพื้นที่โดยประเทศบราซิล มีพื้นที่ป่าชายเลนประมาณ ๑๕,๖๒๕,๐๐๐ ไร่ รองจากอินโดนีเซีย ส่วนเขตร้อนแอฟริกามีพื้นที่ป่าชายเลนน้อยที่สุดประมาณ ๒๑,๒๖๒,๕๐๐ ไร่ หรือร้อยละ ๑๘.๗ ของพื้นที่ป่าชายเลนทั้งหมด โดยประเทศไนจีเรีย มีพื้นที่ป่าชายเลน ๖,๐๖๒,๕๐๐ ไร่ มากที่สุดในโซนนี้

.....พันธุ์ไม้ป่าชายเลน.....

โกงกางใบเล็ก (Rhizophora apiculata)

มีลักษณะคล้ายคลึงกับโกงกางใบใหญ่ ใบมีขนาดเล็กกว่า ตรงโคนต้นแตก รากค้ำจุนมาก ฝักมีขนาดเล็กยาวประมาณ ๓๐ ซม. เมื่อร่วงหล่นลงสู่พื้น

จะปักดินและงอกขึ้นมาอีกขึ้นอยู่ริมชายฝั่งของเขตแนวป่าด้านนอก

โกงกางใบใหญ่ (Rhizophora mucronata)

มีลักษณะต้นตั้งตรง แตกกิ่งก้านเป็นพุ่มบริเวณเรือนยอด รากค้ำจุนแตกออกตรงโคนต้น ใบขนาดใหญ่เป็นมัน ผลสีน้ำตาล มีการงอกของเมล็ดตั้งแต่อยู่บนต้นยื่นลงมาเป็นท่อนยาวสีเขียว ประมาณ ๕๐ ซม. เมื่อร่วงหล่นลงสู่พื้นโคลน จะปักลงไปบนดินและเจริญงอกขึ้นมา

แสมขาว (Avicennia alba)

ลักษณะต้นสูงใหญ่ ตรงโคนต้นมีรากอากาศ โผล่พ้นพื้นดินขึ้นมาเป็นเส้นขนาดยาวประมาณ ๑๐-๒๐ ซม. ดอกเล็กสีเหลือง กลิ่นหอม ผลรูปปร่างกลมรีคล้ายผลมะม่วง

ประสัก หรือ พังกาหัวสุม (Bruguira gymnorhiza)

มีลักษณะใบมีผิวเรียบมัน ดอกประสักมีกลีบเลี้ยงสีแดง ผลมีการงอกของเมล็ดตั้งแต่ยังอยู่บนต้นเป็นท่อนยาวประมาณ ๑๒ ซม. เมื่อร่วงหล่นปักลงบนพื้นดินโคลนจะงอกรากและเจริญเป็นต้น

ลำพู (Sonneratia caseolaris)

พันธุ์ไม้ป่าชายเลนที่มักพบขึ้นปะปนกับแสมบริเวณปากแม่น้ำที่เป็นแหล่งน้ำกร่อยมีรากอากาศ

ขนาดใหญ่ที่แทงขึ้นมาจากพื้นดินเห็นได้ชัดเจน บนต้นลำพูนี้เองที่หิ้งห้อยชอบอาศัยอยู่และส่งแสงกระพริบในเวลากลางคืน

จาก (Nypa frutican)

พืชจำพวกปาล์มที่พบขึ้นอยู่หนาแน่นบริเวณริมฝั่งคลองของป่าชายเลนหรือบริเวณน้ำกร่อย ชาวประมงนิยมนำไปจากไปมุงหลังคาบ้าน ผลลักษณะเป็นทะลาย แทงขึ้นมาจากกอ

ตะบูน (Xylocarpus granatum)

พบขึ้นอยู่ทางเขตด้านใน ถัดจากโกงกางเข้าไป ซึ่งเป็นเขตตะบูนและโปรง ลักษณะโคนต้นมีรากแผ่ออกเป็นพูพอนขนาดใหญ่ ผลมีขนาดและรูปร่างคล้ายมะตูม เมื่อผลแห้งจะแตกออกมีเมล็ดขนาดใหญ่อยู่ภายใน

โปรง (Ceriops tagal)

พันธุ์ไม้ชายเลน ขึ้นปะปนกับตะบูน ลำต้นตั้งตรงขนาดสูงประมาณ ๕ เมตร เมื่อติดผลมีลักษณะคล้ายคลึงกับฝักโกงกางใบเล็ก ต้นโปรงจะขึ้นอยู่บนพื้นที่ค่อนข้างแข็งในเขตเดียวกับตะบูน

ตาคุ่ม (Excoecaria agallocha)

พันธุ์ไม้ป่าชายเลนที่มียางพิษสีขาวหากเข้าตาจะทำให้อักเสบ พบขึ้นปะปนอยู่กับต้นฝาด เราจะ

สังเกตต้นตาคุ่มได้ เมื่อใบแก่จะเปลี่ยนเป็นสีส้มแดง ก่อนที่จะร่วงหล่น

ฝาดแดง (Lumnitzera littorea)

ไม้ป่าชายเลนขนาดต้นใหญ่ ลำต้นสีดำใบเล็ก อวบน้ำ ดอกออกเป็นช่อสีแดง ออกดอกชุกในช่วงฤดูฝน ซึ่งจะมีนกกินน้ำหวานหลายชนิด เช่น นกกระจิบ นกแว่นตาขาวและนกกินปลีที่อาศัยอยู่ตามป่าชายเลนชอบมาดูดน้ำหวานจากดอกฝาดสีแดงเหล่านี้

เสม็ด (Melaleuca leucadendron)

พืชยืนต้นที่ขึ้นอยู่ทางเขตด้านในสุดของป่าชายเลนเชื่อมต่อกับป่าบก ดอกเป็นช่อสีขาว ส่วนใหญ่ของพื้นที่ป่าเสม็ดจะมีน้ำท่วมถึงเฉพาะช่วงน้ำเกิดในฤดูหนาวเท่านั้น เปลือกของเสม็ดนำมาชุปน้ำมันยางใช้ทำขี้ได้ สำหรับจุดไฟ ซึ่งเป็นที่นิยมของชาวประมง

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาทอง

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาทอง
อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ๘๑๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๖๕๖๖-๔๕๘๔
โทรสาร ๐-๖๕๖๖-๔๕๗๘
www.khaothong.go.th

